

spørgsmaal, som her ere blevne fremdragne. Det er jo en Selvfølge, at en saadan Udtalelse fra min Side paa det nuværende Standpunkt hverken kan være udtømmende eller bindende, men jeg tror dog, den vil være tilstrækkelig til at vise, af hvilken Betydning og i hvilket Omfang, jeg anser en Reform af Folkeskolevæsenet for fornøden, og derigennem ville da de enkelte Hovedpunkter, hvorpaa det kommer an, kunne komme til at fremtræde i en bestemt Skikkelse. Allerede herved antager jeg, at ikke saa Lidt vil være vundet, thi det lader sig ikke negte, at, naar Folkeskoleloven i de senere Aar ofte har været bragt paa Bane ogsaa her i dette Thing, saa have Forhandlingerne herom meget snart tabt sig i en ubestemt og taaget Almindelighed, idet man er bleven staaende ved den Forestilling, at det, hvortil der trængtes, var en fuldstændig Omdannelse af vort hele Folkeskolevæsen igennem en hel ny Skolelov, og man er da ganske naturligt kommen til at forudsætte som en Nødvendighed derfor en forudgaaende omfattende Drøftelse af alle de mangfoldige Spørgsmaal, som her ville træde frem, og man har da tænkt sig, at en saadan upaatvivelig vilde kræve Nedsættelsen af en Kommission, være sig nu en Regjeringskommission eller en parlamentarisk Kommission. Jeg tror nu imidlertid, at denne hele Opfattelse væsentlig hviler paa en Misforståelse, og det i en dobbelt Retning. Dels skuldes den efter min Formening en Undervurdering af, hvad der allerede høves i de nu gjældende Love og Anordninger angaaende Folkeskolevæsenet, og dels skuldes den en Overvurdering af, hvad der overhovedet igennem Lovbestemmelser eller administrative Forordninger lader sig udrette saa vel paa Skolevæsenets Omraade som i det Hele taget paa det aandelige Gebet. Jeg skal nu noget nærmere forklare mig derom. Grundlaget for vort nuværende Almueskolevæsen er jo, som bekendt, lagt i Aaret 1814 ved de to Anordninger af 29de Juli for Kjøbstæderne og for Landet og ved et Reglement, der fik kongelig Stadsfæstelse, for Kjøbenhavn. Jeg skal først med nogle faa Ord berøre dette sidste. Dette Reglement for Kjøbenhavn blev efter netop en Menneskealders Forløb under-

givet en fuldstændig Revision og Omdannelse og fik da sit Udtryk i Anordningen af 20de Marts 1844. Siden den Tid har denne Ordning for Kjøbenhavn kun ved en enkelt Leilighed været Gjenstand, for den lovgivende Magts Indflydelse, og det var, da der i Aaret 1857 for Kjøbenhavn indførtes en større Frihed med Hensyn til Skolebesøget eller Frihed med Hensyn til Undervisning i Hjemmet, som allerede et Par Aar i Forveien ved Loven af 2den Mai 1855 var gjort gjældende for det øvrige Land. Derimod har der jo senere været langvarige og omfattende Forhandlinger, vedrørende Skolevæsenet, og som nu i sidste og næstforrige Aar have fundet deres Afgjørelse, idet der er vedtaget Bestemmelser, som ere blevne stadfæstede af Indenrigsministeriet under 23de November 1870 og 26de Mai 1871, vedrørende den hele Ordning af Skolernes økonomiske Forhold og Fattigvæsenets Ordning, og som navnlig indeholde den Bestemmelse, at den tredje Klasse af Skoler, som udgjorde noget Gennemsnitligt for Kjøbenhavn, nemlig de saakaldte Fattigskoler, rent skulde ophæves og successtvist forsvinde i Løbet af 5 Aar. Jeg vil nu vistnok ingenlunde paasta, at der ikke endnu skulde findes Savn og Mangler ved det kjøbenhavnske Skolevæsen. Der er jo selv i den seneste Tid fremkommet endog temmelig stærke Klager i saa Henseende, men med Hensyn til disse tror jeg, det med Sandhed kan siges, at de for en stor Del kun ramme eller have Hensyn til saadanne sørgelige Tilstande i det Hele, som for en stor Del ville være uadskillelige fra en stor Hovedstads Befolkning, og at de i andre Retninger, i alt Fald forsaavidt der har været Spørgsmaal om at paavise Veie til en Forbedring, endnu langt fra have faaet en saadan Skikkelse, at de kunne siges at være modne til derpaa at bygge en Reform. Under alle Omstændigheder er jeg overbevist om, at, forsaavidt dette skulde være Tilfældet, saa vil der i saa Henseende findes den tilstrækkelige Smødefommen hos selve Kommunens Bestyrelse, som man maa indrømme har ved Alt, hvad den har gjort baade i Henseende til Skolelokaler og Hjælpemidler til hele Undervisningen og navnlig ved Ansættelsen af Lærere, og jeg kan til-